
UIT HET LEVEN VAN ANDREAS PINTOR

René Gybels

Toneelmanuscript

RG

René Gybels	Annick Gybels
Baandries 5	Wijnpeerstraat 7
3583 PAAL	9820 MERELBEKE
Tel. 011/42 64 05	Tel. 09/232 25 05
Bestellingen: rene.gybels@skynet.be	
	annick.gybels@gmail.com
Website: renegybels.wixsite.com/toneel	

UIT HET LEVEN VAN ANDREAS PINTOR

Monoloog in één bedrijf

door

René Gybels

Dit toneelstuk wordt u uitsluitend ter lezing overgemaakt. Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd of verveelvoudigd met de oog op de uitvoering van het stuk en/of worden openbaar gemaakt op welke wijze ook zonder voorafgaande toestemming van de auteur of zijn gevolmachtigde.

Indien u het stuk wenst te spelen.

Indien u een digitale tekst ter lezing werd overgemaakt, ontvangt u een geschreven toelating om het stuk te verveelvoudigen op zoveel exemplaren als nodig voor het opvoeren van het stuk samen met het formulier “Aanvraag tot toelating” met de nodige richtlijnen inzake auteursrechten.

Indien u niet in het bezit bent van de tekst ontvangt u op eenvoudig schriftelijk, telefonisch of elektronisch verzoek, gericht aan René of Annick Gybels, GRATIS een digitale of een losbladige brochure. Hierbij ontvangt u eveneens een geschreven toelating om het stuk te verveelvoudigen op zoveel exemplaren als nodig voor het opvoeren van het stuk samen met het formulier “Aanvraag tot toelating” met de nodige richtlijnen inzake auteursrechten.

Contactpersonen: René Gybels Baandries 5 3583 Paal

Tel. 011/42 64 05

Annick Gybels Wijnpeerstraat 7 9820 Merelbeke

Tel. 09/232 25 05

Bestellingen: rene.gybels@skynet.be

annick.gybels@gmail.com

Website: renegybels.wixsite.com/toneel

PERSONAGE

ANDREAS PINTOR: een aan lager wal geraakt schilder

Op het einde van het stuk is het wenselijk om de -vooraf ingeoeffende-medewerking van een toeschouwer te vragen.

DECOR

Indien het stuk in open lucht wordt opgevoerd, is de natuur rondom het ideale decor.

Verdere benodigdheden: een houtblok of boomstam, een schildersezal met enkele vellen papier waartussen zich een tekening bevindt met een lachende ezelskop, verder potloden, verf en penselen en enkele lege flessen.

KORTE INHOUD

Deze monoloog (duur 25 minuten) vertelt over het leven van een fictief schilder. Andreas, een door de drank en vrouwen aan lager wal geraakt schilder, voelt zijn einde naderen en denkt na over zijn leven.

Hij heeft nergens spijt van behalve van Belleke.

Toen hij ergens in de Vlaamse Ardennen zat te schilderen, leerde hij een mooi boerenmeisje kennen.

Ze vrijden er lustig op los, hij maakte haar zwanger maar liet haar met het kind in de steek.

Hij heeft haar echter nooit kunnen vergeten en de wroeging knaagt nog steeds.

HET TONEEL

(De schilder zit op een houtblok (boomstam) en staart, diep in gedachten verzonken, met onwezenlijke blik voor zich uit.

Hij is slordig gekleed en draagt een pull met rolkraag. Een schilderschoed bedekt zijn weelderige hardos.

Naast hem staat zijn schildersezal met enkele vellen papier. Verf en penselen liggen wanordelijk op de grond. Rondom hem liggen enkele lege flessen. Eén ervan bevat nog een restje.

Plots krijgt hij een hevige hoestbui. Hij grijpt naar de fles naast zich en drinkt gulzig het laatste restje op. Het hoesten gaat zodanig verder dat hij dreigt te stikken.

Wanneer zijn hoestbui voorbij is kijkt hij enigszins verwonderd naar het publiek.)

ANDREAS:

Wat staat (zit) ge mij allemaal te begapen?

Heb ik soms iets aan van u? Nee toch.

(staat recht)

Gij daar, komt ge u verkneukelen in het einde van een afgeleefde vent, die hier ligt te creperen?

Sensatie, ja dat is het, zucht naar sensatie!

Genieten van de miserie van een arme sukkelaar. Dat doet deugd nietwaar. Maar pas goed op. Gij zijt ook nog niet dood.

(kijkt even rond)

En gij daar, ge moet niet zo meewarig met uw hoofd schudden. Ik heb uw medelijden niet nodig. Wat mij overkomt heb ik mezelf aangedaan. Dat weet ik maar al te goed.

Vroeger, jaren geleden, toen was ik een andere vent: *(fier)* gezond van lijf en leden, met rechte schouders en een fiere kop, een echte Adonis.

Alle vrouwen vielen voor mij. Ik kon er krijgen zoveel ik wilde, tien aan elke vinger. Wat zeg ik, tien? Nee, twintig verdomme en dat is niets overdreven.

En ik pakte ze. Of wat dacht ge? Dat ik er mijn hoed zou opgooien? Gij wel gij. Maar vrouwen kosten geld, veel geld. En ik had één groot nadeel. Ik werkt niet graag. Nu trouwens nog niet. Ik kon ook niet veel. Nu trouwens nog niet.

Alleen maar schilderen, schilderen als de beste. Nu trouwens nog.

Voor mij is dat niet werken. Dat is alleen naar buiten laten opborrelen wat vanbinnen in mij zit.

En ik liet het opborrelen en schilderde alles wat waard is geschilderd te worden.

Want ik had geld nodig, veel geld. Voor die vrouwen en later voor de drank.

Want om direct aan geld te geraken verkocht ik mijn werk vaak voor een appel en een ei. En ik had mandenvol appels en eieren nodig om al dat vrouwvolk te plezieren zodat er op de duur voor mij niets overbleef dan armoe.

En van armoe geraakte ik aan de drank. En van de drank in de diepste miserie.

En van miserie bijna aan mijn einde zoals ge ziet.

En voor wat eigenlijk? Voor al die vrouwen? Waren die dat waard?

Nee verdomme, geen enkele was dat waard. Behalve die éne, die ik nooit zal vergeten. Wij waren voor elkaar geboren, ik voor haar en zij voor mij. Maar met mijn dwaze eigenzinnige kop heb ik er een puinhoop van gemaakt. Echt typisch iets voor mij.

Maar waarom vertel ik dat allemaal? Gij hebt daar verdomme geen zaken mee! Nee, helemaal geen zaken mee! Misschien vertel ik het wel omdat ik er niet kan over zwijgen. Omdat haar beeld nog altijd zo diep in mijn hart en in mijn geest gebrand is.

Ik weet het nog alsof het pas gisteren was. Het was op een doordeweekse werkdag, stralend weer met een goudgele zon in een immens blauwe hemel. Echt het weer dat uitnodigt om het wonder der natuur op doek vast te leggen. En omdat ik weer geld nodig had trok ik naar de Vlaamse Ardennen, dat betoverend heuvelland, om prachtige landschappen te ontdekken en te schilderen.

Ik volgde een veldweg, die licht hellend naar boven liep met links van mij een groengeel panorama van grasland, doorspekt met ontelbare boterbloemen en in de verte oude canada's met donkere eksternesten. En op een kleine vlakte, vol met margrietten en rode klaprozen pootte ik mijzelf en mijn ezel neer. Ik genoot van de pracht rondom mij, schilderde en schilderde en vergat tijd en duur en de wereld rondom mij.

En opeens voelde ik dat ik niet langer alleen was. Ik draaide mij om en daar stond ze, een lief blond boerenmeisje meteen leizeel in de hand waaraan een bonte koe vast hing. Zij droeg een witte rok met een rood bloesje, de koe een rood vel met witte vlekken. Of was het nu juist andersom? Dat doet er niet toe. Zij hoorden samen thuis in het kleurig schilderij dat mij omringde. En zij, met haar frisse verschijning, maakte voor mij van deze plek een stukje hemel op aarde.

Met vragende blik in haar stralende ogen en met een guitige glimlach om haar rozerode lippen keek zij mij aan. En ik keek naar haar, met open mond en overslaand hart. Enkele seconden bleven we sprakeloos en het gezoem van de bijtjes op de boterbloemen klonk als feestelijke muziek in mijn oren.

Tot ik eindelijk mijn stem terugvond en half stotterend zei:

-“ Da... dag maagdeke.”

De glimlach om haar lippen brak breed open als het zonlicht doorheen een dakraam en de kuiltjes in haar wangen werden iets diepen. En met een lichte blos op haar wangen en met een schuchter stemmetje zei ze:

-“ Hoe weet gij dat ik nog een maagdeke ben?”

-“ Dat zie ik aan de tinteling in uw oogjes”, zei ik.

-“ Dan hebt ge wel een scherpe blik”, zei ze.

-“ Een schildersblik”, zei ik, “ik schilder en daarmee... ziet ge”.

-“ En wat schildert ge zoal”, vroeg ze en kwam wat dichterbij zodat ik haar frisse lichaamsgeur en de minder frisse geur van die stomme koe kon opsnuiven.

-“ Oh”, zei ik, “alles wat ik mooi vind. De blauwe lucht met de witte wolkjes, de weiden met de boterbloemen en de margrietten, ginds die bomen met die vogelnesten, de koeien in de verte...”.

-“ Geen mensen?”, vroeg ze.

- “Toch wel, toch wel”, haastte ik mij te zeggen, “het mooiste wat ik zou kunnen schilderen zijn jij natuurlijk, juffrouw...?”

-“ Isabelle”, zei ze, “ik heet Isabelle”.

En terwijl haar naam over haar lippen kwam was het of ik belletjes hoorde rinkelen.

-“ Mag ik Belle zeggen?”, vroeg ik, “of Belleke, dat staat beter en klinkt als muziek in mijn oren. En noem mij maar Andreas”.

-“ Dag Andreas”, zei ze, “noem mij maar Belleke. Ik woon op gindse hoeve, daarboven op de bergtop. Maar nu moet ik verder, ik moet met de koe naar de stier”.

-“ Naar de stier”, vroeg ik ongelovig, “maar Belleke, jij toch niet zeker”.

-“ En waarom niet”, zei ze, “ik ben geen kind meer”.

-“ Maar dar werk is toch veel te zwaar”, waagde ik het nog.”

-“ De stier doet het werk”, glimlachte ze, “ik moet enkel toekijken”.

-“ Zie ik u nog terug, Belleke? Dan zal ik u schilderen, levensecht, als het moet met de koe erbij”.

-“ Ik ga niet iedere dag met een koe op stap”, zei ze, “maar ik zal zien of ik weg kan. Dag Andreas”.

-“ Dag Belleke”.

(Andreas zet zich neer.)

De volgende dag was ik al vroeg op mijn plekje. Mijn gedachten waren niet echt bij mijn werk maar bij Belleke, die ik gisteren had leren kennen maar die vandaag zo lang wegbleef. En tegen de avond aan, toen ik alle hoop had opgegeven, zag ik haar de helling afdalen.

-“ Eindelijk”, zuchtte ik.

-“ Ik moest een smoesje verzinnen”, zei ze. “Ik breng een pakje boter naar een oud vrouwtje beneden in het dorp.”

Ze kwam naast me zitten en ik rook de geur van versgebakken brood, boekweitkoek en havermoutpap. We praatten en praatten terwijl de boter langzaam wegsmolt. En op het einde van ons gesprek lag mijn arm al om haar schouders.

Mijn Belleke was vindingrijk in het bedenken van smoesjes want 's anderendaags was ze er weer en gaven we elkaar de eerste zoen. En eer er een week voorbij was lagen de margrietten en de klaprozen plat tegen de grond en was mijn maagdeke geen maagdeke meer. En week na week gingen voorbij. Ik schilderde weinig maar we vrijden des te meer en genoten van de liefde en het leven, mijn Belleke en ik, alsof er nooit een einde aan zou komen.

(Andreas staat recht en komt dichterbij het publiek.)

Maar op zekere dag kwam mijn Belleke niet opdagen. En ook 's anderendaags niet en de dag nadien en de dag nadien. Waarschijnlijk had de boer lont geroken en pakte haar smoesjes niet meer.

Wat moest ik doen? Er naartoe gaan? En een kwade waakhond aan mijn broek krijgen zeker.

Ik wachtte en wachtte en trachtte wat te schilderen om de tijd te doden. Maar ik zag de schoonheid niet meer die mij omgaf en moedeloos gaf ik het op.

Was dit het einde van een droom? Of het begin van een nachtmerrie?

En op die dag, toen ik besloten had te vertrekken, was ze er weer. Er lag geen schittering in haar oogjes, die rood waren als had ze geschreid en ondersteund werden door twee blauwe balkjes.

-“ Belleke”, zei ik, “ waarom zijt ge zolang weggebleven?”

Ze keek naar de grond en haalde even de schouders op.

-“ Zijn ze erachter gekomen?”, vroeg ik.

Ze knikte “ja”.

-“ Ze hebben u toch niet geslagen?”

Ze schudde “nee”.

-“ Wat is er dan gebeurd, Belleke?”

Ze keek mij recht in de ogen, haar wangen kregen weer wat kleur en heel stilletjes kwam het eruit:

-“ Andreas, ik ben zwanger. Ik verwacht een kind.”

-“ Een kind! Van mij?”

De wereld tolde om me heen, ik hoorde in de verte “Ja, Andreas”, terwijl het groen, geel en rood rondom mij door mekaar vloeiden tot een wansmakelijk wandtapijt.

-“ En wat zegt uw vader?”, vroeg ik.

-“ Hij verstaat er niets van”.

-“ Van wat?”, hoorde ik mij de stomst mogelijke vraag stellen.

-“ Dat **ik** in verwachting ben terwijl ik eigenlijk met de koe...”

-“ En hoe is het met de koe?”

Enige belangstelling terzake was toch niet ongepast.

-“ Mislukt”, zuchtte ze.

Een tijdlang bleef het stil, doodstil. Zonder het te beseffen bleven mijn blikken gefixeerd op de eksternesten in die canada's, ginds in de verte. Moest ik nu ook al gaan nestelen en jongen grootbrengen? Nu al? Daar had ik in de verste verte nog nooit aan gedacht.

-“ Mijn vader wil u zien”, zei Belle.

-“ Om mij verrot te slaan, zeker”.

-“ Nee, gewoon om u te zien”.

-“ Waarom?”

-“ Hij zegt dat wie zijn gat verbrandt op de blaren moet zitten”.

-“ Waarmee hij bedoelt...?”

-“ Dat wij samen voor het kind moeten zorgen. Komt ge andreas?”
 Belle nam mijn hand en als een willoos werktuig leidde ze mij mee naar boven.

Na een honderdtal meters werd mijn verstand terug helder. Waar was ik mee bezig?

-“ Uw vader gaat mij nooit aanvaarden”, waagde ik voorzichtig.

-” Toch wel”, zei Belle,” hij kan wat hulp op de boerderij goed gebruiken.

Hulp op de boerderij? Hoorde ik wel goed? Hulp op de boerderij!

-“ Uw vader verwacht toch niet...?”

-“Toch wel”, zei Belle, “ik ben zijn enig kind. De boerderij en al de landerijen zijn later van ons. Wij moeten ze enkel bewerken en er de vruchten van plukken.”

Ik bleef even staan en keek om me heen. Mooie golvende landerijen, akkers met wuivende aren en uitgestrekt weiland met grazend vee, het was een pracht om naar te kijken en te schilderen. Maar bewerken? Ik met mijn fijne schilders handen? Die gewend waren aan potlood en penseel? Ik begon de boer zijn plannen te doorzien.

“Wilt ge geloven” zei ik tegen mezelf, “dat de boer zijn dochter geeft omdat het niet anders kan. Maar dat hij mij uit wraak omdat ik zijn Belleke genomen heb, al het zwaar labeur zal laten doen. En dat ik het schilderen kan vergeten. Ik voelde mij als een rat in een val. En wilde ontsnappen.

-“ Belleke, ik ken niets van de boerenstiel.”

-“ Dat leert heel snel, Andreas”, zei ze. “Vader zal wel zeggen wat ge moet doen. Kent ge iets van varkens?”

En of ik iets kende van varkens! Mijn vader, een kleine zelfstandige met een groot gezin, hield vroeger een groot varken in een klein kot. En iedere donderdagnamiddag, als ik vrijaf had op school en tijd om prentjes te tekenen, zei mijn vader:”Andreas, het varken uitmesten.” Oh, hoe haatte ik dat varken! En dat varken mij. Ik verdacht het ervan extra mest te produceren om pij te pesten. Moest ik nu terug in de drek? Ik had het begrepen. (*spreekt luider dan vorige keer*)

-“ Wilt ge geloven”, zei ik tegen mezelf,” dat de boer zijn dochter geeft omdat het niet anders kan. Maar dat hij mij uit wraak omdat ik zijn Belleke genomen heb, in het varkenskot stopt om varkensdrek uit te mesten. En dat ik het schilderen kan vergeten.”

We waren een weinig verder gegaan toen ik Belleke hoorde vragen:

-“ Kent ge iets van koe melken, Andreas?”

-“ Koe melken Belleke?” zei ik zo onnozel als ik maar kon.

-“ Ja”, zei ze,” ge weet toch dat een koe een uier heeft met tepels aan waar melk uitkomt.”

Een uier met tepels aan waar melk uitkomt! Zo noemde ze die vieze vuile stomp aan die blaasbalg tussen de achterpoten van dat beest. Ik werd al misselijk bij de gedachte die weke wakke worsten in mijn handen te voelen. Om nog maar te zwijgen van het gevaar een veeg om mijn oren te krijgen van een vunzig bekladde koeienstaart.

-“ Wordt dat ook van mij verwacht?”, vroeg ik.

-“ Mijn vader staat erop”, zei ze.

Nu werd alles mij heel duidelijk. (*in paniek*)

“Wilt ge geloven”, zei ik tegen mezelf,” dat de boer zijn dochter geeft omdat het niet anders kan. Maar dat hij mij uit wraak omdat ik zijn Belleke genomen heb, de rest van mijn leven laat door brengen achter een koeienstaart. En dat ik het schilderen kan vergeten. En wie weet, misschien heeft hij nog snode plannen voor het ledigen van de beerput.”

Naarmate we de boerderij naderden was het alsof ik een grijns vol leedvermaak op het verweerd gezicht van de boer kon zien en zijn valse schaterlach kon horen. En toen de boer in de deuropening verscheen, schreeuwde ik het uit:

-“Houdt uw dochter!”

Ik stormde de helling af zo snel mijn benen mij konden dragen. En terwijl ik mijn schildersgerief samen scharrelde hoorde ik in de verte mijn Belleke vertwijfeld roepen:

-“ ,Andreaaas..... Andreaaasssss!!!”

En dat is het laatste wat ik van haar heb gehoord.

En als ge ooit eens gaat wandelen in de Vlaamse Ardennen en ge volgt een veldweg, die licht hellend naar boven loopt met links van u een groengeel panorama van grasland doorspekt met ontelbare boterbloemen met in de verte oude canada's met donkere eksternesten, dan komt ge aan een kleine vlakte vol met margrietten en rode klaprozen.

En als ge daar een moedertje ziet met schitterende oogjes en met een beeldschoon kind aan de hand, wel dat is mijn Belleke en mijn kind.

Ik heb het kind nooit gezien maar 't zal wel een meisje zijn. Ik werk gewoonlijk naar het model.

En wilt ge hen dan zeggen hoezeer het mij spijt dat ik hen toen in de steek heb gelaten. En dat ik om vergiffenis vraag voor mijn laffe vlucht maar dat ik niet anders kon omdat ik de boerenstiel echt niet zag zitten. En dat ik haar graag geholpen had maar niet wist hoe. Want zie mij hier staan, een berooide schilder, een doorzopen vent, een armoezaaier van het ergste soort.

(Andreas is zeer geëmotioneerd en zet zich neer. Hij krijgt een nieuwe hoestbui. Hij grijpt naar de fles, wil drinken maar bemerkt dat de fles leeg is.)

-“ Leeg verdomme!”

(Andreas kegelt de fles tegen de grond, zoekt in een lege geldbuidel en trekt zijn broekzakken binnenste buiten.)

-“ Ook leeg verdomme. En ik heb een slok nodig, dringend een slok whisky of ik stik.”

(Andreas kijkt in het rond en staat recht.)

-“ Mag ik misschien iemand zijn portret tekenen? Vijftig euro, da’s toch voor niks. Niemand? Niemand? U daar mijnheer? Voor vijftig euro?”

TOESCHOUWER: Gij zijt zot gij! Tien euro.

ANDREAS: Ge weet niet wat ge zegt, mijnheer. Vijftig euro. En later als ik dood en beroemd ben is uw tekening vijftigmaal vijftig euro waard.

TOESCHOUWER: Gij beroemd? Een zatlap wordt nooit beroemd.

ANDREAS: Veertig euro dan. Voor één litertje whisky. En dan is hij al van slechte kwaliteit. Of dertig? Dat kan nog net.

TOESCHOUWER: Vijfentwintig euro of helemaal niets.

ANDREAS: Vijfentwintig euro? Maar mijnheer, daarvoor heb ik niet eens één liter van het meest slechte spul.

TOESCHOUWER: Dan koopt ge maar een halve liter van dat meest slechte spul. Dat is goed genoeg en meer dan genoeg voor iemand die een meisje zwanger maakt en haar dan laat stikken.

ANDRAS: Dat moogt ge niet zeggen mijnheer! Dat zijn uw zaken niet!

TOESCHOUWER: Dat blijft gelijk! Vijfentwintig euro en geen cent meer.

ANDREAS: ’t Is goed. Of nee, ’t is eigenlijk niet goed. Maar in alle geval beter dan niets. Maar vooraf betalen.

TOESCHOUWER: Kan ik u wel vertrouwen?

ANDREAS: Zie ik eruit als een bedrieger?

TOESCHOUWER: Nee, maar wel als een schooier. En die zijn niet te vertrouwen.

ANDREAS: Alstublieft mijnheer, een beetje respect zou niet misstaan. Daarbij er zijn hier getuigen genoeg.

TOESCHOUWER: *(komt naar voor en betaalt)* 't Is goed. Hier is vijftwintig euro. Maar ik verwacht waar voor mijn geld.

ANDREAS: Daar moogt ge gerust in zijn, mijnheer. Ge krijgt zeker waar voor **dat** geld. *(terzijde)* Ge krijgt wat ge verdient.

(Andreas slaat een blad om op de schildersezal en begint te tekenen. Terwijl hij tekent spreekt hij voortdurend.)

Wilt ge daar gaan staan, mijnheer? En zo naar mij kijken?

Uwe kop een beetje meer naar achter. Ge hebt een schone kop, mijnheer. Echt een kop voor op uw lijf.

En u uw oren. Mooie spitse oren.

En wilt ge misschien wat lachen? Een beetje meer zodat uw tanden bloot komen.

Ja, uw tanden moeten erop staan. Gezonde stevige tanden.

Prachtig, 't is bijna gedaan. Hier nog wat schaduw zetten en daar nog wat bijwerken.

En nu nog een opdracht. Ik zal er een opdracht bijschrijven. Ik schrijf hier:

“Wie een arme sukkel plaagt, krijgt de kop waar hij om vraagt.”

“Kijk eens mensen, erg gelijkend niet?”

(Andreas toont een lachende, -vooraf getekende- ezelskop aan het publiek. Daarna toont hij de tekening aan zijn model.)

TOESCHOUWER: Maar dat is een ezelskop!

ANDREAS: Is 't echt? Nu ge 't zegt. Ik wist niet dag gij een ezel waart!

TOESCHOUWER: Mijn geld terug bedrieger!

ANDREAS: De pot op gierigaard.

“Speelt een ezel met mijn voeten, moet hij achteraf maar boeten.”

En nu loop ik rap om een halve liter van dat slechte spul.

Dag brave mensen allemaal!

Vaarwel en gedenk Andreas in uw vrome gebeden.

EINDE

